

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

DEBRECEN VÁROS KÖNYV-
NYOMDA-VÁLLALATA,

ahova a lap szétküldésére vonat-
kozó felszólamlások küldendők. ::

Megjelen hetenként egyszer, szombaton, másfél iven.

Előfizetési ár: egész évre 12 kor., félévre 6 kor.

Egyes szám ára 30 fillér.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVA-
TAL DEBRECEN, NYOMTATÓ-
UTCA 9. SZÁM,

ahova a lap szellemi és anyagi ügyeire vonat-
kozó összes közlemények, kéziratok, előfize-
tések és hirdetési díjak küldendők. ::

Temetési imádság.

Dr. Ozory István jogakadémiai tanár ravatalánál mondotta
Dr. Erdős József.

Ha élünk, az Úrnak élünk ;
ha meghalunk, az Úrnak halunk meg :
Annakokáért, akár élünk, akár meghalunk,
az Úrei vagyunk ! Amen.

E gyászos ravatal mellől, kihez, óh kihez mehetnénk máshoz lelki erőért, vigasztalásért, békességes megnyugtatásért, hanemha egyedül Hozzád, mindenható Isten, hűséges Atyánk, aki változatlanul ugyanaz voltál, vagy és lészesz mindörökké.

A Te létedben nincsen kezdet és vég, sem múlt és jövő : mi felölünk ellenben eleve azt rendelte bölcseséged, hogy földi vándorlásunk kimért idejének lejártával porsátorunk összeomoljon és lelkünk Hozzád térjen, hogy elszakaszthatatlanul Nálad, Veled maradjunk, mint választott tulajdonaid, a Te örök hajlékidban.

Ez a Te, életünkben és halálunkban megnyilatkozó atyai bölcseséged nyújt nekünk bátorságos bizodalmat és jó reménységet még a koporsó és sírhant láttára is, mert hisszük, sőt ígéből tudjuk és tudván tapasztaljuk, hogy Te, még a halál völgye árnyékában is velünk vagy és múló ideig tartó atyai fenytésed az örökkévaló élet boldogságára vezérel el bennünket.

Áldva magasztaljuk annakokáért szent nevedet azért a kibeszélhetetlen atyai gondoskodásodért, mellyel minket, mint gyermekeidet, mindennemű testi-lelki, földi és mennyei jótéteményekkel megajándékozol. Dicsőítjük szent Felségedet, közelebről e gyász alkalommal, azért a véghetetlen szeretetedért, mellyel ezt a mi elhunyt keresztyéntársunkat, hatvan esztendőre terjedő életpályája folyamán kegyelmesen megtartottad, paizsként óltalmaztad, mindenha vezérelted és szent hitünk szerint, irgalmassá-

godból, Idvezítőnk érdeméért, immáron az örök boldogságban részesített.

Ime, ez a gyászba öltözött, zokogva kesergő keresztyén család, bánatos özvegy, búsongó gyermekek, megszorodott szívű meny, napa, unoka, a résztvevő közeli és távoli rokonok, a tudomány és műveltség oltára körül az elhunyt férfiúval együtt forgolódtó tisztársak, a hálás tanítványok, jó barátok, ismerősök és tisztelők egész gyülekezete : mindnyájan és egyen-egyen bizonyosságok vagyunk amellet, hogy Te, édes mennyei Atyánk, számtalan sok jóval megáldottad és utolsó leheletéig kézenfogva tartottad, védelmezted, Hozzád mind közelebb-közelebb vonzottad őt, aki immár színről-színre szemléli a hívő keresztyén lélek vágyódásának, a hit végcéljának megvalósulását.

Bizonyára csodálatosan megsokasítottad áldásosat ezen mi elhunyt vándortársunknak életén, amidőn megajándékoztad őt szellemi, lelki szép tehetségekkel ; közölted vele azt a kegyelmet és képességet, melynek birtokában, a közélet terén, a társadalomban, az egyházban, főiskolánkban és testvértanintézetünkben, évek hosszú során át, a legnemesebb munkát teljesíthette ; világolhatott a tudomány fénylő szövéténekével az ifjú nemzedék előtt, vezérelhette a gondjaira bízott fogékony lelkeket az igazság kutatásában és megismerésében, oktathatta őket az erényre, a hazaszeretetre, a jog, törvény és felsőbbség tiszteletére és ily módon részt vehetett a családoknak, az egyháznak, a hazának, a nemzetnek felvirágoztatásában, a jobb jövő elközelgésének munkálásában és az egyetemes tökéletesbülés előmozdításában.

Hála Néked Atyánk, hogy idvezült keresztyén társunkat eme magasztos hivatásában szünetlenül támogattad ; feladatának buzgósággal, odaadással és eredménnyel való teljesítésére, erővel és képességgel megáldottad.

Hála Néked, hogy az ő pályafutásával, mint egy egész nemzedék elé állított jellel és bizonyossággal, tanítottál arra, hogy a család, a haza, az egyház és a köztársadalom javára szentelt élet nyomdokain hervadhatatlan babérok virulnak és a hivatáshoz méltóan megfutott élet-pálya nyomán, ércszobornál maradandóbb dicsőségül marad fenn számunkra az utódok áldása és a jó emlékezet.

*

Urunk, Istenünk! Hálaadó könyörgésünk mellett, kitárjuk Előtted fájdalomtól szaggatott, bánatos szívünket is és esedezve fohászkodunk Hozzád vigasztaló balzsamért, oltalmazó, erősítő kegyelmedért. Árasszad Szentleked édes vigasztalását, csendes békességét a siralmas gyász aggódásai és a vérző szív fájdalmai közepett Hozzád menekülő özvegy hitvestárs szívére-lelkére gyógyító ír gyanánt. Ki 35 esztendőn át örömben, bánatban, küzdelemben, sikerben, egészségben, betegségben, boldog és boldogtalan állapotban, életében s halála órájában egyaránt, önfeláldozással vele, mellette ott állott hűséges társul — ez a lesújtott, gyöngye özvegy nő, hadd találja meg Atyánk, ígéreted szerint, Tebenned az ő erős pártfogóját és gyámolát.

Óh, siess, jövel a vigasztalás és erő Lelkével a felejthetetlen jó édes apa, nagyapa, vő és após korai elhunytán méltán kesergő hű és hálás gyermekekhez, unokához, menyhez és napához, úgyszintén a rokonsághoz is; oszlasd el a pótolhatatlan nagy veszteség miatt érzett csüggettségök és kétségek sötét fellegeit a Te mindenható segedelmed fénylő sugárral és megnyugtató jövőt biztosító kegyelmességednek szivárványával. Mondjad nékik, hogy Te, ki minden teremtményidről hűségesen gondoskodik, atyja, őrizője vagy az árváknak és kegyelmedbe veszed az elhagyatottakat. Ihlesd meg az egész családot és rokonságot, hogy azzal őrizzék meg az elhunyt gondos és hűn szerető családfő emlékezetét, hogy szerető szívök melegével öleljék körül a gyászba borult özvegy anyát és kiskorú árvákat, amikor a fájdalmat megnyugvás váltja fel és vigasztalás a gyászt, hit és remény a könyvek záporát.

Minket is mindnyájunkat segélj Atyánk, Szentleked által, hogy földi pályafutásunk folyamán mindenkiben és mindenha híveknek találtassunk, dicsőségedet hirdessük és e múltó lét után örök országodba Hozzád jussunk, idevezítő Urunk érdeméért. Ámen.

Mi Atyánk! ki a mennyekben vagy stb.

*

Áldást mondunk reád és elbocsátunk immár nyugovóhelyedre, megfáradott vándortársunk! Lengjen sírod felett örök béke fuvalata s pihenj csendesen! Hátramaradt kesergő szeretteidet vigasztalja meg a mennyei Atya s fedezze be gondviselésének szárnyaival. Az Úr áldja meg földi lakhelyedből való kimenésedet és mennyei örökségedbe való bemenésedet! A boldog fel-támadás és viszontlátás reménységében — Isten veled! Ámen.

* * *

Bucsuztató beszéd.

Elmondotta 1913 július 23-án Dr. Haendel Vilmos
Dr. Ozory István sirjánál.

„Multis ille bonis flebilis occidit — nulli flebilior quam nobis!...“

A nagy római költőnek, Horatiusnak, eme fájdalmasan fölajduló verssorai elevenednek föl szomorú lelkünkben, midőn most az egész főiskolai tanári és tisztviselői kar nevében itt állunk előtted, hogy örökre elbúcsúzzunk Tőled, kedves Pistám!

Hirtelen és kérlelhetetlenül ragadott el soraink közül a végzet fagyos keze, el arról az őrhelyről, ahol, mint a jó katona, a hűséges kötelességteljesítésben az utolsó pillanatig rendíthetetlenül megállottál!

Immár a nyílt sír színe előtt állva, bizvást elmondhatjuk, hogy az élet nem volt nagyon kegyelmes Hozzád, szeretett barátunk!

Tüskés ösvényen, sokszor súlyos gondokkal küzdve, futottad meg életed pályáját!

De bármily nehéz volt is a bibliai kereszt, azt, amit a Sors keze Reád mért, méltósággal viselted el mindvégig, komolyan és férfiasan! Habár az utóbbi években már törődött testtel, de fiatalos hévvel és lelkesedéssel, a régi szaktudással magyaráztad, fejtegetted hallgatóidnak a büntetőjog széles mezejének alapvető nagy problémáit! És ha kérdezzük, mi volt hát több, mint negyedszázados tanári működésed sikerének titka, így a fölvetett kérdésre csak egy válaszunk lehet: Te mindig meg tudtad találni azt az utat, mely tanítványaidnak *szívéhez is vezet*, kikhez állandóan nemcsak méltányos jóindulattal, hanem igaz apai szeretettel is közeledtél!

Ezt a szívedbe oltott nagy, megbecsülhetetlen kincsét, azt a belőle felénk kiáradó szeretetet éreztük mi is valamennyien, kik, most már mint gyászoló kartársak és barátok, Hozzád egykor közelebb állottunk!

Igazán példás kartárs, valóban hű barát voltál, kedves Pistánk, kihez baráti tanácsért, kartársi támogatásért soha egyikünk sem fordult eredménytelenül.

Mégis, akármily kiváló voltál is szakmádban, akármily önzetlen voltál, mint kartárs és barát, emberileg legmagasabbra előttünk mint családapa emelkedtél!

Az az igazán határtalan jóság, gyöngédség és szeretet, mely szívedben kedves családod, gyermekeid iránt lakozott, nemcsak megközelíti, hanem el is éri azt az eszményt, melyet a római remekjogászok a „bonus et diligens pater familias“ fogalmában megtestesítve láttak!

Nehéz gondjaid voltak és keserves küzdelmeid, de boldog is voltál, mert nagyon szerettek és nagyon szerettél!

Ennek az örökkévaló szeretetnek, családod szeretetének melegítő fénye ragyogja, sugározza be túlvilági életedet és adjon neked fáradságos élet után nyugodt pihenést!

Isten Veled, kedves barátunk, szenderegj békében!

Elnöki megnyitó.

Elmondta: **Simon Károly** Budapesten 1913. júl. 8-án, mint az ORTE. elnöke.

Tisztelt Közgyűlés!

Igaz szeretettel köszöntöm közgyűlésünkön megjelent kedves kartársaimat.

Alapszabályaink rendelkezése szerint közgyűléseket három éves ciklusokban kellene ugyan tartanunk, azonban azokra a nagyon fontos — a református tanítóóság erkölcsi és anyagi érdekeit gyökerén érintő ügyekre tekintettel, melyek mostani közgyűlésünk tárgysorozatára kitűzettek, szükségesnek ítélttem a közgyűlés szélesebb keretében megadni a módot és lehetőséget arra, hogy a ref. tanítói státusz közügyeink iránt komolyabban érdeklődő tagjai — azok és akik választmányunkban helyet nem foglalnak — elhozhassák s kifejezésre juttathassák itt véleményüket, gondolataikat.

Úgy vélem, ezzel az előttünk fekvő, nagy horderejű kérdéseknek helyes, a ref. tanítóóság közvéleményét híven tükröző s a közérdeket erőteljesebben támogató megoldását mozdítjuk elő.

Két életbevágó fontosságú tárgy van, kedves kartársaim, mai közgyűlésünk napirendjén. Egyik az egyházi törvények revíziója, melyet az újabb zsinat összehívásának közeledése hoz felszínre, másik a fizetésügyünk, melynek felszínre hozását s felszínen tartását az a mostoha elbánás magyarázza, mely az új fizetésrendezéssel különösen minket, felekezeti iskolában működő tanítókat sújtott.

Az elnöki megnyitó beszéd korlátolt határa nem engedi azt meg, hogy ezeknek a közérdekű kérdések-

nek behatóbb vizsgálásába bocsátkozzam. Arra azonban szabad legyen rámutatnom, hogy mind a két kérdés megérdemli azt, hogy a református tanítóóság a maga egész eerjét, kitartó energiáját megfontolással, bölcseséggel párosítsa, de a feltornyosuló nehézségek előtt meg nem hátráló elhatározását vigye bele abba az acélos akaratot kívánó küzdelembe, mely ezeknek a kérdéseknek a magyar ref. színezetű népnevelés-ügy és a magyar ref. tanítóóság azzal kapcsolatos érdekével összhangban álló megoldását célozza.

Nem szabad csüggedni! Az igaz ügy útjára sokszor szövevényes hálókat, válogatott raffineriával megerősített sáncokat állít a mélyebb vizsgálódásra lusta megnevelés, a fennálló rend megbolygatásától irtózó maradiság, a vak elfogultság, de a kitartó, az igaz ügy diadalába vetett erős hittel, meggyőződéssel folytatott küzdelem előbb-utóbb keresztül tör ezekre a gátakat s feltűzi a győzelmi zászlót a megvihatlannak látszó ormokra is.

Ezt az igazságot hirdeti nekünk a magyar ref. tanítóóságnak a múlt század 80-as éveiben kezdett s a legutóbbi egyetemes zsinat alkotásaiban sikerre, diadalra jutott küzdelme.

Alkotmányos egyházkormányzatunk addig lezárt sorompói az egész vonalon megnyíltak előttünk. Képviseltesünk minden fokon, fel egészen a törvényhozó zsinatig, biztosítva van.

Nem azon az alapon és nem abban a mértékben, amint kívántuk, de tényleg belül vagyunk a várfalakon. Biztosabb terepen, hatékonyabb fegyverekkel s a siker nagyobb reménységével folytathatjuk a harcot tovább, hogy mindazon, ez idő szerint még teljesítetlen kívánalmaink, melyeket *jog, igazság és méltanyosság támogat és egyházunk, iskoláink közérdeke, egyetemes java indokol*, megvalósuljanak.

Ebben csak akkor csalódhatunk, ha az ifjabb tanítói nemzedékben, mely a részben kidőlt, részben kifáradt régi harcosok helyét a csatasorban betölteni hivatva van, nem volna meg a lelkesedésnek, a kitartásnak, az akaratnak, az önzetlen közügyi munkáságnak az a mértéke, mely a ref. tanítóóság régi harcosait, minden elismerésre méltó veteránjait jellemezte.

Őszintén megvallom, tisztelt közgyűlés! ottan-ottan mondjuk, talán kedvetlen, csüggeteg óráinkban erre nézve a kétely sötét borulata vonul fel az én lelkem egére. Lehet: tévedek. Óhajtom: hogy úgy legyen. De olyan jelenségekre mutathatnék rá, amelyekből arra lehetne következtetni, hogy a ref. tanítóóság gondolkozásába kissé elhomályosodott a jogi s erkölcsi helyzete iránt való finomabb érzék. Mintha anyagi helyzetének kérdései uralnák azt csaknem kizárólagosan. Holott kétségtelen, hogy a jogok kiterjedtebb,

még inkább teljes birtoka az az erősség, ahonnan az anyagiak fellegvára is megvívható.

Éppen itt a 12-ik óra arra nézve t. közgyűlés, hogy ennek az igazságnak felismerésére jusson a ref. tanítóság s egész erejével vonuljon fel arra a küzdelemre, melynek feladata, hogy mindazokat a jogokat, mindazokat az öröhelyeket megnyerje egyházi és iskolai önkormányzatunk alkotmányos kereteiben, melyek nélkül sem felekezeti népoktatás ügyünket, sem saját érdekeit teljes mértékben előbb nem viheti a fejlődés, a haladás országútján.

A másik életbevágó fontosságú tárgya mostani közgyűlésünknek a fizetésügy kérdése.

Mély keserőséggel állapítom meg, t. közgyűlés, hogy a legújabb fizetésrendezés sem hozta meg a megnyugvást, nem nyitotta meg a nyugodt, békés munka útját a ref. tanítóság előtt. Anyagi és erkölcsi vereséget szenvedtünk. A rendszer egyenlősített csak, de az illetményekben vérlázító különbségek maradtak fenn az állami és nem állami tanítók között.

A magyar Alföld népes egyházaiban működő szinmagyar ref. tanítók nagy számára nézve, azokra nézve, akiknek a messze múltban biztosított alapfizetése magasabb, mint az új törvényben megállapított minimum, nem az anyagi helyzet javítását jelenti az új fizetésügyi törvény, hanem visszaesést jelent, mert a szerzett jogokat sem biztosítja teljes mértékben, kétséget kizárólag.

S ha ezektől eltekintünk is, bizonyos viszonylatokban, azokban az esetekben t. i., amelyekben az állami tanítókra nézve az előlépési ciklusok kedvezőbb volta, a lakbéreknek fizetési osztályok szerint emelkedése, a családi, igazgatói pótlék, a kántori, vallástanítói teendők ellátásáért kijáró külön díjazás érvényre jutnak, mérsékelt számítás mellett kerek számban beszélve 1000—1500 korona különbség lehet az állami és nem állami tanítók illetményei között ez utóbbiak hátrányára.

S aki azt gondolná, hogy ez csak kivételes, sporadikusan előforduló esetekben lehet így, az nagyon téved. Az esetek túlnyomó többségében így lesz minden 20 éves szolgálatú, családostanítónál. A különbség csak aszerint variálódik, hogy hány gyermek után élvezzi az állami és nem élvezzi a nem állami tanító a családi pótlékot s az igazgatói, kántori s vallástanítói fizetések érvényesülnek-e vagy sem az állami tanító illetményeiben.

Így sikerült „csaknem teljesen eliminálni“ az új törvénynek az állami és nem állami tanítói illetmények közt a régi törvények által felállított különbséget.

De az anyagi sérelemnél maróbb sebet üt minden önértetes tanító lelkén az új törvény által bevezetett minősítés.

Nyomatékosan hangoztatom, hogy eszünk ágában sincs tiltakozni a „tanítói működés“ minősítése ellen, ha az kellő garantiák mellett történik. Azt természetesen, szükségesnek tartjuk és ismerjük el. De nem tudjuk megérteni, nem tudjuk megmagyarázni a „szolgálati magatartásból“ való külön minősítést. A magyar tanítóság ezt erkölcsi, lelkiismereti szabadsága ellen irányzott fegyvernek tekinti, mely a gyávákat meghunyászkodásra, a strébereket számító, rüt alkalmazkodásra, a bátrakat veszedelembe, vagy a tanítói pályától elkedvetlenedésre, elhúzóadásra vezeti.

A magyar tanítóság lelkében az a sötét gyanú vert gyökeret, hogy a törvény ezen rendelkezésének következményeként a tanítóság nyilvános közéleti tevékenysége hatósági megfigyelés alá helyeztetik s a tanító politikai magatartása döntő súllyal fog befolyjni a szolgálati „magatartás“ minősítésére a szerint, amint a mindenkori kormánynak tetszik vagy nem tetszik az.

Ha a magyar tanítóság súlyt fektet az ő erkölcsi javainak, emberi, polgári jogainak, lelki szabadságának sérthetlenségére, nem szűnik meg a minősítésnek ez ellen a „külön fajtája“ ellen a legszívósabb kitartással küzdeni mindaddig, míg ki nem töröltetik az törvénykönyvünkből.

És itt bizonyos rezignációval kell rámutatnom t. közgyűlés! arra, hogy megfigyelésem szerint az orsz. szövetség vezetősége nem kellő súlyok szerint mérlegeli ezeket a dolgokat.

Nekem úgy tetszik, a vezetőség azt akarja önmagának is, másoknak is suggerálni, hogy az új fizetési törvény elégedetté, boldoggá tette a magyar tanítóságot. Bizonyítékokra tudnék ez irányban rámutatni. De kell-e egyéb bizonyíték, minthogy a szövetségtanács holnap tartandó gyűlése napirendjén nincs a fizetésügynek se híre, se hamva, holott az országos tanítógyűlések egész sorozata kimondotta, hogy ha a magyar tanítóság jogos kívánalmait nem teljesíti az új fizetésügyi törvény, folytatni fogja a küzdelmet teljes erővel tovább, a maga fel nem adható, meg nem tagadható igazáért.

T. közgyűlés! én mindenkor, mint országos egyesületünk elnöke is, szigorúan ragaszkodtam ahhoz az általunk többször kifejezésre juttatott elvi állásponthoz, hogy a magyar tanítóságot egyetemesen érdeklő ügyekben együtt, vállat vállhoz vetve, szorosán összetartva, az országos szövetség keretében, küzdjünk, dolgozzunk.

Így volt a fizetésrendezésért folyó küzdelmekben is. Ott voltam ennek a küzdelemnek minden kisebb-nagyobb ütközetében a ref. tanítóság képviselérében ugyan, de eróm, lelkesedésem, elszántságom, munká-

bírásom teljességével a magyar tanítószeg egyetemének érdekeit szolgálva, támogatva.

Szívesen tettem, kötelességemet teljesíttem, de kijelentem, hogy ha az orsz. szövetség nem veszi fel teljes erővel a küzdelmet az új fizetésügyi törvényben általában a magyar tanítószegot, különösen a felekezeti tanítókat sújtott anyagi és erkölcsi sérelmek orvoslására, én leszek az első, aki levonom ennek konzekvenciáit s a csalódás fájdalmával ugyan, de a meggyőződés határozottságával fogom hirdetni itt a református tanítók országos szervezetében is, hogy tévedtünk, mikor anyagi és erkölcsi erőnk nagy részét fenntartás nélkül odaadtuk, kiszolgáltattuk az orsz. Szövetség támogatására. Jövőre magunkra kell számítani. Erőnket nem megosztani, hanem magunk országos szervezetének szolgálatára kell a maga teljességében koncentrálni. Erre bízni, ettől várni, ettől követelni érdekeink hűséges, nem tétovázó, szilárd védelmét.

T. közgyűlés! Nem akarom tovább fárasztani szíves türelmét. De lehetetlen még meg nem emlékezni egy, tanügyi közéletünkben közelebb felmerült nagy gondolatról.

A középiskolai tanárok orsz. egyesületének nyári közgyűlésén nem határozat formájában, de felszólalásokban kifejezésre jutott az az óhaj, hogy a magyar kultúra különböző fokon dolgozó munkásai, az egyetemi tanártól a kisdudóvoda szerény oktatójáig egy országos szervezetbe, országos kultúregyesületbe tömörüljenek s az egyesített erő hatványozott hatalmával álljanak küzdő sorba, a nemzeti művelődés nagy érdekeiért.

Nem új az eszme. A magyar tanügyi munkások milleniumi kongresszusán elhangzott már az. De elszlott, mint füst és pára.

Most újra felmerült. S azt az alkalmat megragadom arra, hogy a tanári körökből elhangzottak visszhangja gyanánt kijelentsem, hogy mi ref. tanítók örömmel, lelkesedéssel üdvözljük a nagy eszmét. Készek vagyunk minden pillanatban az egyesülésért kibontott zászlók alá állani.

A tanárok nagyobb intellectuális erejét érték szerint kiegyenlíti a mi nagyobb tömegezőnk, melynél fogva hazánk minden kis zugába, elhagyatott legkisebb falujába is lenne azoknak a céloknak, törekvéseknek harcos képviselője, amely célokat, törekvéseket e hatalmas kultúregyesület munkakörébe vonna. Egyesített erőnk, vállvetett munkánk szebb lavaszt, áldásosabb, termékenyebb nyarat hozna a magyar nemzeti kultúrára s annak munkásaira egyaránt. Ezzel a meggyőződéssel hangoztatom, hogy az egyesülés eszméje nálunk lelkes visszhangot vált ki!

Ezzel ismételve szeretetteljes üdvözetemet, az ülést megnyitom.

Főtiszteletű Püspök urunk látogatása Máramarosban.

Borongó érzelmek közt mentünk át Erdészvölgyről a közelfekvő visóvölgyi állomásra. Innen Körösmezőig valamennyi állomáson népes közönség várt az átutazó püspökre, Rahón le is kellett szállania, hogy az üdvözeteket fogadja; a járás derék főszolgabírója, Szabó József egész családjával kint volt az állomáson s díszes virágcsokorral lepte meg a püspököt. A közbeeső állomásokon átnyújtott csokrok elhelyezésére már alig volt hely a fiúkében. Meg kell említenem, hogy a visóvölgyi állomáson találkoztunk össze a püspök kíséretéhez siető egyházkerületi ügyésszel, Márk Endre udvari tanácsossal, aki a Debrecenből napokkal azelőtt eljöttéket bizonyos vészírral próbálta megzavarni. A tény előadása azonban a rémhírt komikumvá varázsolta. Maradjon azonban diszkrét titok a dolog lényege. Csak sajnálni tudtuk, hogy a csatlakozást kilátásba helyező dr. Petzkó Ernő főiskolai tanárt a hivatalos kötelesség Debrecenben visszatartotta. A körösmezei gazdag társas vacsoráról vitt kedves emlékek igyekeztünk ugyan dr. Petzkó Ernő kedves barátunkat kárpótolni, de mi, akik az ő kedves társaságától elestünk, ennyiben kárpótlás nélkül maradtunk.

Kezdett besötétedni, amikor az útasok Körösmezőre megérkeztek. Itt is diadalkapuk s szívélyes üdvözlő szónoklatok fogadták a püspököt. A lelkes üdvözlő beszédet Kovássy Kálmán egyházi főgondnok tartotta. Bevonulás s elszállásolás után püspök urunk a tisztelgők üdvözlését fogadta, majd Kovássy Kálmán főgondnok vendégszerető házában gyűlt össze fényes társaság, a püspök tiszteletére adott vacsorán. A késő éjjeli órákig időzött együtt a társaság, tartalmas, majd humoros felköszöntőkkel emelve a hangulatot. Június 26-án reggeli 7 órakor isteni tiszteletre gyülekezett a közönség az állami iskola tágas tantermében. Hő óhajta volt a körösmezeieknek, hogy a közadakozásból és ajándékozásból szerzett és nyert klenodiumok ez alkalommal vétessenek használatba. Püspök urunk szíves készséggel teljesítette a kívánságot. Buzgó imájának és tartalmas beszédének elhangzása után egy kisdudai keresztelt meg, majd Biki Ferenc esperes részvételével kiosztotta az úri szentvacsorát a híveknek. Szent lelkességgel zengett az ének, melynek hármoniás voltát Takács Lajos missiói lelkész kellemes hangú énekvezetése és gyakorlott harmonium-játéka biztosította. Templommá alakult s szentelődött az egyszerű tanterem; közepén az izléses kegyszerekkel ellátott úrasztala díszes terítővel, ezüst borosztó kehellyel és ezüst keresztelő edénnyel. Ezek dr. Schmiedt Imréné úrnő fáradhatatlan buzgóságának és áldozat-

készségének az ékes és drága gyümölcsei. Az asztal előtt püspökünk foglalt helyet, kétfelől mellette palástosan az esperes és a lelkészjellegű egyházkerületi pénztárnok. Szembe velök az ige után áhító közönség. A lelki manna táplálta a lelkeket, az igazság után epedező szomjúságot, a tökéletesség után áhító éhséget csillapította a buzgó imádság, a lelkes beszéd. Mindnyájan éreztük, hogy e hely Istennek háza volt, ahonnan megigazulva oszlottunk szét.

Kovácsy Ákos, máramatosszigeti birtokos és író, buzgó hitsorsosunk, a vidék, sőt a vármegyeen kívül eső körök ismert és szeretettel körülövezett, becézett tipikus alakja a sok fáradsággal járó püspöki vizsgálatot annak befejeztével érdekes kirándulás tervbevitelével és rendezésével volt szíves kellemessé és felejthetlenné tenni. Felvezette a társaságot a Tisza forrásához. Az úti tervet nagy gonddal s körültekintéssel előre megállapította és a meghívott vendégekhez idejében jó előre eljuttatta. Kellemes humorral volt megszerkesztve a kinyomatott program, melynek hangulata azt igazolta, hogy — Istennek hála — vannak még a mai keserves világban is jó humorú kedélyek, amelyek a hatvan éven felül se engednek a jó vénából.

Reggeli 10 óra után, az istenitisztelet végeztével a kincstári mezőháti erdészeti hivatal előtt igen sok kocsis gyűlt össze. Ezeket helyezkedett el a húszon felül álló tagból alakult társaság s indult az Okula havas felé a Fekete-tisza forrásához. A forrást az apsineci vizgátig kocsikon meg lehetett közelíteni. De már a faúztatásra épített, vízgyűjtésre szolgáló vizgátnál a kocsik elmaradtak s csak egy pár parasztszekér merészelt feljebb is hatolni.

Gyalogszerrel indult útnak tovább a társaság, melyben a meredek hegyi ösvényeken haladva püspök urunk s Márk Endre jártak elől, vezetve egy erdőgondnoktól. Mi tagadás benne, az alföldi emberek nem tudták, hogy tulajdonképpen mire vállalkoznak ezzel a hegymászással, de azért kitartóan haladtak, sőt püspökünk, az ügyész és pénztárnok legelől érkeztek fel a célponthoz, a társaság többi része két csoportba is verődve, csak némi késedellel érte utól az elől haladókat. Már-már lankadni kezdett az erő a meredeknél meredekebb hegyi ösvényen való mászás közben, amidőn tetőre érve a kiállott fáradalmakért a természet csudás panorámája bőséges kárpótlást nyújtott. A környékről a szemhatáron mindenfelől magas hegyek tüntek fel, nem is oly messze a galíciai határ havasaival, közelebbről a szomszédos hegyek sziklahasadékaiba temetkezett hósávokkal, melyek felül megjegesedve sokáig ellene állnak a nyár olvasztó melegének. Havasi legelők tüntek fel, rajtok legelésző nyájakkal, a tisztásokon zöldelő pázsit, tarkítva százféle színes

virágokkal. Fenn a magaslaton a Kárpát-egyesület fatoronnyal ellátott menedékházának közelében, gula-alakban emelt felírtos gránit-oszlopból vastag cső áll ki, melyen szakadatlanul bugyog a Tisza kiinduló pontja. Már alább jobbról s balról a csörgedező patakok beömlése szemmel láthatólag duzzasztja az első forrás vizét annyira, hogy légvonalban számítva mintegy 7 kilométernyi út megfutása után az Apsineci vizgátban tömörülve, tutajokat vesz hátára a víz s szállítja nagy sebességgel sokszor le egészen Szolnokig. A forrásnál elhelyezett lócákra róvott kezdőbetűk sejtetik, hogy mily sok látogatója van ennek a gyönyörű helynek. A menedékháznál elhelyezett vendégkönyv pedig százával mutatja az itt megfordultak névsorát, melyben nem egy ismerős névvel találkoztunk. A kiállott fáradalmak után készséggel s kitünő étvággal telepedtünk le a magyaros étkekkel megrakott asztalhoz. Püspök urunk a szónoklatban itt is elől járt. Gyors egymásutánban köszöntötte fel a kirándulás tervezőjét, rendezőjét, a szívélyes házigazdát. A felhúzott zsilipen tovább zúgott a humoros felköszöntők árja is. Ám a mulatságba az eső zúgása is beleszólt. Az ég beborult, az eső szakadt és mi a távolról látszó ciai havasoknak, a közeli hegyoldalakon csillogó hófoltoknak Istenhozzádot mondva, elszánt lélekkel indultunk el a teljesen elázott utakon annak a súlyos feladatnak a megoldására, hogy ahol szárazon valami nehezen felkúsztunk, ott *elázva* valahogy lecsúszunk. Több-kevesebb balszerencsével sikerült is a leérkezés a fogatokhoz. Még vagy három órai kocsikázás után locscs-pocscsban, besötétedéskor visszaérkeztünk Körösmezőre.

Este dr. Schmidt Imre úr vendéglátó házában népes társaság gyűlt össze, amikor a nap kiállott fáradalmi után vidám csevegés közt fogyasztottuk a gazdagon megterített asztal édes terheit. Az idő repült. A felköszöntők sorozata csak a derekán lehetett, amikor az éjjeli $\frac{1}{2}$ 12 órára tervezett visszaindulás kényszerűsége kiszakította a debrecenieket a máramaros—ugocsai egyházmegye érdemes esperesével együtt a páratlan szívességű házigazda és úrnő, valamint a fényes társaság köréből. Egész éjjel utazva, másnap a déli vonattal érkeztünk meg Debreczenbe.

Nem fejezhetem be azonban addig igénytelen tudósításumat, míg némi általános reflexiót nem fűzök a végbe ment püspöki látogatás és vizsgálat tényeihez.

Hogy mennyire felemelő, hiveinket hitben megerősítő, az áldozatkészségben lelkesítő hatású volt a püspöki látogatás és vizsgálat: azt leírni alig, hanem csak érezni lehet a maga teljes melegségében. Ám a hivek ragaszkodása s még a más vallásuak

tiszteletének fényes megnyilatkozása is számot tevő volt a látogatás hatásaiban. Az érintkezés reformátusokat és nem reformátusokat, magyar anyanyelvűeket és nemzetiségieket toborzott egy táborba, és ennek a tábornak a kölcsönös egymásmegértés, a béke ápolása, szeretete, a közös magyar haza boldogulására irányzott önzetlen törekvés s az a nemes feladat volt a jelszava, hogy ne keserítsük egymás életét, hanem mint egy Istennek gyermekei, tehát testvérek könnyítsünk egymás terhén, tegyük elhordozhatóvá a reánk zúduló szenvedések terheit. Ami az anyagiakat illeti, átalán véve azt észleltük, hogy a missziói egyházak kivételével a meglátogatott egyházak eléggé rendezett viszonyok közt élnek. Nem zárkozhatunk el azonban annak a konstatálására, melynélfogva több helyen annak a benyomásnak a hatása alá jutottunk, mintha az erő kifejtés erénye egy kissé szunnyadóban volna. Új alkotásokkal alig találkozunk. Ám a jó tervezések jelei immár mutatkozni kezdenek. A presbiteriumok nem akarnak továbbra is a múlt dicsőségén pihenni, az atyák szerzeményeiből tengeni. Sokszorosan kell fájlalnunk, hogy az elemi csapások váratlan felzúdulása, a rettenetes árvíz rémes pusztítása több évekre visszaveti a tervek megvalósítását.

Végül szerény észrevételt vagyok bátor tenni az egyházi vagyongazdálkodás számviteli rendszerére. Nem csak ezzel az úttal, de már más egyházmegyékben is szerzett tapasztalásom után az ügy érdekében ki kell jelentenem, hogy vagyongazdálkodásunk számviteli rendszere, a számadásos munkálatok formája, kerete immár teljesen elavult. Nem akarok annak a nagyuló felfogásnak a gyarlóságába esni, mely — bármilyen okból — teljesen egyforma mintázatú rovatos ívekkel akarja boldogítani az egyházi és iskolai közvagyongazdálkodását. De azt ki merem mondani, hogy a pénztári naplóról a mai „számadásra“ való átugrás nem csak nehéz munka, de nagy akadály a vizsgálat pontos megejtésére is. Ez a körülmény csak igazolja azt a sürgetést, melyben a hittanhallgatóknak az egyszerű könyvvitel ismeretébe való bevezetését már az iskolai falak között ennek a lapnak egyik múlt évi számában elengedhetetlennek tartottam. Végtére is nem ördögi mesterség az. Nagyobb munka ennél, kivált a több ágazatú gazdaságot folytató egyházban a mai rendszerű számadás előállításánál, ahol egy kis tévesztés felfedezése, még az igen csekély anyagú könyvvitelnél is izzasztóbb munka, napokra terjedő veszéllyel, mint a korrekt keretű számadás teljes előállításánál.

És ezzel búcsút veszek a kedves máramarosiaktól, hol nemcsak a püspök, de a szerény kíséret is a legérdemelt és remélt meleg szívekre, lekötelező fogadtatásra talált. Búcsút veszek abban a remény-

ségben, hogy a látogatás óta reájuk tornyosodott csapások terhe alatt is, sőt még most inkább, mint valaha — szívökbe vésve megőrzik azokat az atyai intéseket, melyeket főpásztorunk a felmerült szükséghez képest olyan meleg szeretettel intézett mindnyájukhoz.

Isten velünk!

Debrecen, 1913 július 20.

Rózsa Sándor.

Külföldi egyházi élet.

A történelem meghamisítása. A párisi Szent-Bertalan-éjéről a „Western Watchman“ róm. kath. papszerkesztője ezeket írja: „A Szent-Bertalan-éjszakai mészárlás története még eddig nincs megírva. Hajlandók vagyunk a protestánsok számítását elfogadni a katolikusoké helyett. A katolikus 30,000-re, a protestánsok 70,000-re teszik a megöltek számát. Katolikusok szerint a mészárlás hirtelen kitört és csillapíthatatlan őrvölgy következménye volt; a protestánsok szerint gondosan volt előre tervezve. Ha Párisban a gyilkolás éjszakáján 70,000 protestáns volt, akkor annál több jogosultság volt a gyilkoláshoz. Mert mi keresni valójuk volt ott? Páris olyan város volt, ahol a hugenották nem lakhattak. Mi hozta őket oly nagy számban a fővárosba a végzetes éjszakán? Ők gondolták ki azt a gyilkolást, ami őket érte utól. A 70,000 hugenotta 70,000 összeesküvőt jelentett Párisban, akiket Coligny vitetett oda, hogy a békés katolikus város békés katolikusait legyilkolják. S ők kerültek a hálóba, amit másnak vetettek.

Sokszor hallottuk Párisban ugyanazon harangok szólását, amelyek a katolikusokat azon a végzetes éjszakán összehívták. S a hangok kellemesen zengtek a mi füleinkbe. Mert arra figyelmeztették a párisi katolikusokat, hogy az utcákon 30–70,000 idegen torokmetsző kóborog, várva a gyilkoláshoz alkalmas időpontot. A katolikusok mindig késlekedők, ha saját magokat kell védelmezniük, mert mindig nagy bizalommal viseltetnek nem katolikus szomszédjaik iránt. De ez alkalommal éberek voltak és szunnyadozó ellenségeket megelőzték. Németország lutheránusai részeges fanatikusok voltak. Svájc kálvinistái álszentkedő torokmetszők. Franciaország hugenottái hitvány gyilkosok voltak. Elvonulások alkalmával Franciaország békés provinciáiban 50 székesegyház és 500 plébánia-templomot égettek fel. Alva hercege és Medici Katalin a mi hőseink. Ők ismerték a hugenottákat és szétkergették őket. A mi szívünkben nem lehet részvétet kelteni a 17. századbeli katolikus kegyetlenségek siralmas leírása által. Mi soha sem írtunk egy sort sem az inkvizíció enyhítése vagy

szelidítése végett. Mert soha sem gondoltunk arra, hogy az védekezésre szorúl."

Így csinálja a történetet a római egyház egyik tudatlan papja! Neki az alvai herceg és Medici Katalin az igazi hősei. Az az Alva herceg, akiről a „Catholic Encyclopedia“ így ír: „Kiválasztott spanyol sereg kíséretében Alva augusztus 22-én Brüsszelbe vonult. Azonnal tanácsot bízott meg és kihallgatás nélkül elítélte az eretnkséggel és lázadással vádoltakat. Az Alva törvényszékének „vértörvényszék“ volt a népies elnevezése“. (I. kötet, 371. l.) Ugyanezen róm. kath. munka Medici Katalint „zsarnoki, számító, kapzsi“ lénynek nevezi, akinek „módszere olyan határozottan önző volt, hogy a cinismussal volt határos“. (III. köt., 444. l.) Így dobálóznak Rómában a történeti tényekkel és vezetnek tévútra a jóhiszemű tömeget.

Wilson Woodrowt, az Egyesült Államok 28-ik elnökét már beiktatták hivatalába. A princetoni egyetemi tanárt szép kitüntetés érte, mikor az ország legelső hivatalába emelte a közbizalom, ami amellet bizonyít, hogy nem közönséges tehetség. Presbyterianus ember és mély vallásosságáról ismert. Bibliájából minden nap olvas. Hogy sok jót tud-e eszközölni abban az országban, ahol a főhatalom gyeplőjét a trust és pénzmágnások tartják kezökben, azt a jövő fogja megmutatni. Elvei gyönyörűek, ígéretei számosak, vajha vallásos lelke és fegyelmezett esze valóra tudná azokat váltani.

Livingstone Dávid születésének 100 éves forduló-ját lelkesen ünnepelte meg az egész amerikai keresztyén világ. 1813-ban, március 19-én született Lanarkshireban, Skóciában, Afrikának hittérítője, tudományos utazója és sok részének bátor felfedezője. Hittérítői útján harcolt szülőhazája közönyével, mely a négereket kezdetben lekicsinyelte, az éghajlat viszonytásgaival, életét veszélyeztető oroszánok támadásával, de tudása és hite minden akadályon felül-emelkedett: Lelki gazdagságokban dúslakodó keresztyén lelkéről következő mondásai tesznek bizony-ságot: „Én pénz nélkül is gazdag lehetek“. „Az önző élet a nyomorral azonos“. „A hittérítő élete a leg-hatalmasabb predikáció“. „Tudomány és vallás nem ellenséges, hanem baráti viszonyban állanak egymással“. „A missziók szelleme nem egyéb, mint magának a Mesternek szelleme. A szétárasztott emberszeretet maga a keresztyénség. Állandó propagandára van szüksége, hogy igaz voltát bebizonyítsa“. A westminsteri abbeyban elhelyezett koporsójához kegyellettel zárandokolnak Afrikának világosságra vezetett fekete gyermekei. Százéves születési évfordulója alkal-mával pedig az egész keresztyén világ hálával borúl le Isten előtt, hogy a XIX. század folyamán Livingstone Dávidban nagy apostolt adott a világnak a pogányok részére.

Róma és a házassági elválás. Róma büszkén szokott dicsekedni azzal, hogy a házasság szentségét oly sokra becsüli, hogy egyszer házasságot kötött feleit nem engedi elválás után ismét a templomi oltárhoz házassággkötés céljából. Ez az elv Rómában ki van mondva és szegény emberekkel szemben kérlelhetetlenül végre is hajtják. De másképen áll a dolog, ha milliomosokról és a születési arisztokráciáról van szó. Pár évvel ezelőtt egy amerikai milliomos házasságának érvénytelenségét mondta ki a pápa s pár héttel ezelőtt castellániai Bóni gróf házasságát bontotta fel. Az elv és gyakorlat tehát nem épen fedi egymást. Pénzért Rómában ma is mindent lehet kapni.

Árvíz Daytonban. A szép húsvéti ünnepek lezajlása után fekete nagypénteki gyász borúlt Ohio- és Pennsylvania-állam ezer meg ezer lakójára. A tavaszi esőzéstől megáradt folyamok kicsaptak medrökből és sok emberéletet pusztítottak el s milliókra rugó károkat okoztak. Különösen Dayton, ohioi várost rongálta meg az árvíz, ahol az eddigi számítás szerint 400 emberélet esett áldozatul s honfitársaink soraiban is nagy károkat okozott. Más református templomokkal együtt az ottani magyar református templomot is elborította és megrongálta az áradat. Amerika népe országszerte adományokat gyűjtött a károsultak javára.

A buddhismus terjedése Európában. A materialisztikus gondolkodók soraiban, akik vallás nélkül még sem tudnak ellenni, a buddhismus, a lemondás hite kezd terjedni. Dahlke Pál buddhismust propagandáló cikkei Németországban nagy olvasásnak örvendenek s angolra is le vannak fordítva. Angolország buddhista profétája, Metteja Ananda Kelet-Indiába tér vissza s helyette egyetemi képzettséggel rendelkező, tehetséges és tiszta előéletű ifjút keresnek, hogy buddhista pappá neveljék. A keresztyénség ellenségei minden oldalról szaporodnak. A Krisztus egyházának meg kell érteni, hogy a támadások visszaverésére határozott jellemű, tudományosan képzett és hitben erős katonákat kell kőfalainak védelmezésére állítani.

Dr. Nánássy Lajos.

Tízéves találkozó a Dóczy-intézetben.

Olyan kevés szeretet van ezen a világon, hogy minden legkisebbet hálásan kell fogadnunk — mondja Goethe. És olyan kevés hála van ezen a világon, hogy minden atomját lassan szürcsölve kell élveznünk — tehetjük hozzá mi. Szeretet és hála. E kettőnek jegyében fo'yt 'e egy szép, bensőséges, egyszerű kis ünnep a Dóczy-intézetben, hol is június 28-án a Tanítóné-képző tíz évvel ezelőtt végzett növendékei adták egymásnak találkozó. Eljöttek nagy távolságokból,

nyűgös viszonyok közül, körülményes családi leköltöttségekből, mert hívta őket az adott szó s vonta őket a saját vágyuk, hogy megszerezzék — rövid időre bár — elmúlt idők illúzióját, viszontlássák az iskola szentelt falait, hol a sors kedvezéséből egykori kedves tanáraik valóalakja fogadja őket. Mintha csak álmodtak volna tíz hosszú év komoran való történése helyett.

Az eső pont úgy esett, mint tíz éve elhagyta, s az összebújó esernyők alatt ugyanúgy kergették a játszi tréfák színes pillangóit rózsás arcú lányok, mint most tíz éve ők, az intézet ablakai alatt ugyanazok az edényes vásárosok, itt-ott egy eltört cserép, eldobott ceruza, papírszelet, ahogyan még tegnap — mindössze tíz éve — otthagyták volt. Egyik jubiláns kis babát vezetett kézen s őt magát férje követte: no hát ez az, ami akkor nem így volt. Sokan megcsaladosodtak azóta, sokan a másokét nevelik, — így, vagy úgy, a pedagógia berkeiben munkálkodnak, ebben mindnyájan hivek kitűzött életprogramjukhoz. Az egykori növendékeket régi (milyen udvariatlan szó ez) kedves tanáraik fogadták. „Ott voltak” Nagy Gyula képzőintézeti igazgató, Koncéné Karácson Ottilia felsőbb leányiskolai igazgató, Martinekné Koós Ottilia, Konrád Teréz, Mayer Margit, Medgyaszay Gy. Lenke, Dóczy Ila Szeremleiné, Lengyel Elza s levélben üdvözölték az ünneplőket Matolesy László dr., Kovács Luiza tanárok. Lám az emberi szív mégis csak szívesebben őrzi meg a jó emlékeket s elnézéssel kezeli a gyerekes csinytevéseket, mik nélkül nem képzelhető diákélet — im az egykori tanárok szívesen fogadták most már meghalkult volt növendékeik hálaáldozatát, mit egyik jubiláns foglalt szavakba. Ugyancsak ő üdvözölte az összejött kisdied csapatot, megemlékezve az elhunyt kiváló tanárokról, kiket az esztendő országútjáné löreküldött mérföldjelzőkként a hatalmas Mors Imperator. Szavaira Nagy Gyula igazgató mondott igen szép, talpraesett beszédet. Majd Springer Stefánia ismertette a tízéves változást a növendékek egyéni életével s családi viszonyaival kapcsolatban. Ezután a kölcsönös megbeszélések, újabb találkozó kitűzése — de most már csak öt évre — Istenem, egyre kevesebb időt ígérhetünk magunknak — kitöltötték a délelőttöt. Ünnepe után közebedre gyűltek az Angol Királynőben, majd a szokásos fényképezés következett, ennek megszokott kellemetlen merevsége nélkül egy pompás hangulatban eltelt órával gazdagítva a napot. Ezután a tanárok elválván egykori tanítványaiktól, az iskolatársak egyedül mentek ki a temetőbe, hogy lerójják a kegyelet adóját néhai való Dóczy bácsi, Kalocsa Róza néni és Gondi Sándor sírjánál.

És míg sírjokra virágokat hintettek, imádságuk

az illattal vegyülve kereste lelküket egy rövid üzenetváltásra, s fájó szívvel sirták el emezek hantjain ama könnyeket is, miket messze nyugvó Sáfrány Lajos emléke csalt a szemekbe egyenesen a szíve mélyéből.

Még egy szomorúan szép kötelességnek tettek eleget, midőn egyik épen betegen fekvő társuk látogatására testületileg jelentek meg a Széchenyi-kertben levő szép villában, hol a lábbadozó mellett töltött kellemes óra elűzte a lelkek borongó hangulatát. — Táviratilag üdvözölték Matolesy Lászlót és Kovács Luizát, mindnyájuk feledhetetlen, kedves Luiz nénijét.

Ezután egy jól sikerült ünnepnek, s egy boldog, szép napnak emlékével, egy öt évre érvényes búcsúcsókkal váltak el.

Eddig a száraz krónika. De ki jegyezhetné fel a napnak belső történetét? Hogy a mi finom melódia, halk, csöndes szépség, rejtett, letompított szín csak múltak emléke körül honolhat, mind, mind ott libgett-lobogott az ünneplő seregben, mellette, körül, elsusogva apró kis történeteket a múltból, felelevenítve kedves apróságokat, édes kis semmiségeket, amikben fő a szín, hasonlatosakat a nagyanyáink almáriomain könyöklő zenélő-órák menuettejéhez, miket eszményi finomságukban inkább megérez, mint meghall az ember. Érezte mind, hogy ma Istenhez közelebb jutott, hogy minden szónak szinte imádságos jelenést ad az a tudat, hogy csak egyszer mondják el tíz év hallgatása után s nyomban rá évek némasága borúl. A perc ünnepi volta el-elfogta az egész társaságot, mikor egy-egy kacagó szóra ok nélkülüli esend borúlt hirtelen, hogy szinte hallott a szívek összedobbanása.

Nekünk, álmodozóknak, százszor szent egy ilyen nap emléke, e légszer megmosolyog bennünket az okosan igyekvő, látva, mily ügyetlenül csettünk-botlunk, emaradozunk az élet sokesavarú gépezetén, de egy ilyen ünnep nekünk ad igazat, ha csak rövid időre is, ilyenkor az álmodozás polgárjogot nyer s praktikus feleink is kénytelenek vallani, hogy van még szeretet, van hála, sok más efféle hamupipóke testvérével él és lélegzik, csak hogy csöndes pihegéseket elnyomja a polgári élet vásáros lármája.

Álmodjunk tovább. Öt évig van idő.

Biróné Nagy Erzsé.

KÜLÖNFÉLÉK.

Apponyi a 48. XX. t.-c. végrehajtásáról. Gróf Apponyi Albert, a koalíció volt közoktatásügyi minisztere, magának vindikálja a 48. XX. t.-c. végrehajtásának kezdeményezését és erősen tiltakozik az ellen ő és a koalíció klerikális színezete ellen. Felesleges fáradság. A 48. XX. t.-c. végrehajtása

megkezdődött az első államsegéllyel, tehát még 1867-tel. Folytatódott az elemi és középiskolák, a tanítók, tanárok s a lelkészek állami támogatásával. Megkezdődött tehát a koalíció és Apponyi előtt. Valami új dolog azonban mégis történt Apponyi alatt: a szerzetes- és apáca-iskolák segélyezéséről szóló szakaszoknak a törvénybe való becsempészése, a kath. legény-egyletek és szállók állami támogatásának rendszeresítése, az Országos kath. tanár-egyesület állami vezénylet folytán való megalakítása, az állami iskolai rendszer elejtése és a protestáns tanárok háttérbe szorítása. Mindez jezsuita felfogásos raffinériával, a vallásosság és hazafiság címe alatt, meghamisított statisztika segítségével. Az Eötvös és utódai által felépített állami oktatási rendszer Apponyi alatt árulták el és tették tönkre. Erre emlékezünk mi, debreceni kálvinisták és nem felejtjük el még annak dacára sem, hogy Apponyi alatt az állam vagyonából nekünk is ígértek valami konfélélt alapítványyszerű dotáció címen, ha az állami eredetű javaknak kiadását és elidegenítését nem fogjuk meglátni. Ime, ezt tudjuk mi Apponyi és a koalíció uralkodásáról s ez az oka, hogy mi hozzájuk soha, semmi alakban nem közeledhetünk s nekik sem mint magyarok, sem mint kálvinisták nem hihetünk. Nem azért, mert hazug ürügyek alatt minket gyengítettek és tanárainkat, embereinket mesterségesen háttérbe szorították (Apponyi alatt protestáns ember, csak a földművelésügyi miniszteriumhoz juthatott be, így p. o. Dóczy Jenő, aki a középiskola reformjáról írt feltűnést keltő nagy tanulmányt), sokkal inkább azért, hogy vallásosság örve alatt az állam érdekét elárulták. Emlékezünk csak Barkóczyra és a klerikalizmus újraébredésére, az állami anyakönyvvezetők előtt megkezdődő tüntetésekre és a tanár, tanító üldözésekre. Mindezek az Apponyi nevéhez és a koalíció napjaihoz vannak fűzve. Mindezeket senki le nem mossa róluk, hogy klerikalizmus és reakció, még ha százszor olyan radikális elvekkel tüntetnek is. A mi nézetünk az, hogy eltekintve egyéni kiválóságuktól és érintetlen személyi jellegüktől, hazug ő rajtok még a 48-as köntös is s a vérpiros zászló sötét feudális lovagcsapat felett lobog s a 48. XX. t.-c. végrehajtásához, de magához az egész 1848-hoz nekik alig van közük. Elkeseredett nagy urak ők csupán, lélekben a trencsényi Csák Máté utódai.

Augusztus 2. Debrecen város tanácsa, mint minden esztendőben, az augusztus második debreceni csata emlékére ünnepséget rendez, amelyen a Kossuth- és Petőfi-dalkör, az Egyetértés zenekar vesz részt. Az ünnepségen ott lesznek a debreceni agghonvédek és a budapesti honvédmeház kiküldöttei. A város koszorúját Szabó Elek tb. tanácsnok helyezi el a honvédemlékre, míg az emlékbeszédet Vass Károly dr. jegyző fogja mondani. Ünnepség után a város megvendégeli az öreg honvédeket.

Lelkész-beiktatás Hajduszoboszlón. A hajduszoboszlói református egyház augusztus hó 3-án, a jövő vasárnap iktatja be új lelkészét, Szabó Antalt, aki eddig tudvalevően a balmazújvárosi reformátusok papja volt. A beiktatás, amelyen Szabó Lajos esperes és Kovács Gyula egyházmegyei gondnok is jelen lesz, fényes ünnepségek keretében történik meg. Az installáció után a presbiterium díszülést tart, ennek

végeztével pedig társas-ebéd lesz az új lelkész tiszteletére.

Debreceni főtisztviselők a továbbképző tanfolyamon. Debrecen város tanácsa a belügyminiszter által minden évben rendezni szokott közigazgatási továbbképző tanfolyamra Csóka Samu tb. főjegyzőt és Vargha Elemér dr. tanácsnokot küldte ki.

Nincs a városnak pénze beruházásokra. A városi tanács ülésén a napokban négy előterjesztést is tárgyaltak, amely szerint az egyes gazdaságokban szükségessé vált hasznos beruházásokat kellene létesíteni. A tanács azonban kimondta, hogy a beruházásokat most nem teljesíti s a szükséges építkezéseket nem végezteti el, mert Debrecennek most nincs pénze.

A DMKE. internátus fölszerelése. A napokban tartott árlejtés eredménye fölött most döntött a tanács a DMKE. fölszerelése és berendezése kérdésében. A 12,909 kor. 87 fillerre rugó asztalos munkából 9175 kor. értékűt Kalászy Kálmán, 3734 kor. 87 fill. értékűt Szabó József kapott. A vasbútorberendezést 6168 kor. ajánlati ár mellett a Debreceni Vas- és Rézbutorgyár kapta, míg a kárpitos munkák és fehérművek szállításával 3478 kor. 50 fillér árban Kardos László céget bízták meg. Még 2200 koronába kerül a látogató-szoba és az igazgatói helyiség berendezése, együtt a berendezés költsége 25,000 koronára rug.

Squeers ur. Squeers ur valami kicsapott iskolamester volt valahol Sopron-Lancastereben s későbbben famózus magántanintézet tulajdonos lett és a nagy uri gyermekeknek irástól és olva ástól való természetes irtozására alapította egzisztenciáját. Mindazáltal társadalmilag nem sokra vitte. Sokkal szerencsésebb az ifjabb Squeers, ki már a követjelöltségig is eljutott s ki most a kegyes Albert abbé, Rochefort Gábor gróf és a többi anarchisták (mind megannyi iskola ugrott urfiak) társaságában jár, megtéríteni a jó magyar népet az egyedül idvezítő mágnás koalíció aklába. Ne higgyetek nekik, mert anarmiskák.

Magyar művészek sikere Münchenben. A müncheni nemzetközi művészeti kiállításon igen rokon-szenvesen fogadták az idén is a magyar művészeket, akiknek a munkái nemcsak elismerésben részesülnek, hanem kelendőségnek is örfendenek. A bajor királyi kormány legutóbb *Pentelei-Molnár János*nak „Üvegcsendélet” című képét megvásárolta az új Pinakotéka számára. *Rónay Kázmér* fiatal grafikusnak kiállított grafikai művei pedig szintén gyorsan elkeltek. A művészi lapokat leghíresebb német műgyűjtők vásárolták meg.

A debreceni színház a máramarosi vízkárosultak javára. *Mezei Béla* az új debreceni színház igazgatója, augusztus 31-én kezdi meg Debrecenben az előadásokat. A hajduság fővárosában az első előadás a „*Hajduk hadnagya*” lesz. Ezt az előadást Mezei, az új igazgató a máramarosi árvíz-károsultak javára rendezi. Annál szebb a gondolat, mert a debreceni színháznak éppen Máramarossziget, mint nyári állomás, volt évek hosszú során át leghívebb és legjobb támasza.

A városi múzeumból. Schwartz Dániel debreceni pipakereskedő érdekes műtárgyat ajándékozott városi múzeumunknak. Zoltai Lajos közbenjárására a mú-

zeumnak adta azt a hatalmas méretű tajtékipát, melyet ő a millenniumi kiállításra faragott s amelynek domborműve Munkácsy Mihály Honfoglalás képének egyik főjelenetét ábrázolja. A minden tekintetben érdekes műtárgy a múzeum iparművészeti osztályába került.

Fráter Imre kitüntetése. A király dr. ippi és érkeserűi Fráter Imre nyugállományi honvéd ezredorvosnak a törzsorvosi címet és jelleget adományozta.

Feloszlik a svájci gárda. Római jelentés szerint a pápa gárdistái, a szép szál svájci legények, akik a napokban fölláztak azért, mert megszokott előkelő kényelmüket, komoly szolgálattal akarta fölcserélni kapitányuk, csöndben tovább szolgálnak és várják az ügyek elintézését. Monsignore Correggioni d'Orelli (ő szép olasz nyelv!) a gárda káplánja, lelkükre beszélt kenetes, megindult szavakkal, ecsetelte előttük a pápa mélységes fájdalmát s kijelentette, hogy Merry del Val elbocsátja az egész gárdát, ha — meg nem adja magát. Három főkolomposukat már el is bocsátották. S a három lázongó testőr szépen, stílusosan vonult ki. A Giornale d'Italia azt írja, hogy kivonulásukkor háromszor evvívát kiáltottak, de nem a pápának, hanem Garibaldinak, aztán rágyújtottak a Marseillaise-ra, úgy vonult ki a szent falak közül a svájci szabad hegyek közé... A három lázadó svájci gárdistát a szolgálatban még egyelőre megmaradt bajtársaik nagy lakomán búcsúztatták el, — mert a többi svájci sem marad meg a pápai szolgálathoz. A több mint négyszáz éves múltra visszatekintő svájci gárda feloszlik, már toborozzák is az utódjaikat, a hithű olaszok közül.

Miniszterek az árvíz színhelyén. Marosvásárhelyről jelentik: Báró Ghillány Imre földművelésügyi miniszter és Sándor János belügyminiszter a Kisküküllő és nyárádmenti áradások pusztításairól személyes meggyőződést akarván szerezni, ma estére Dicsőszentmártonba érkeznek. Marosvásárhelyről dr. Bernády György és Szász József főispánok csatlakoznak a miniszterekhez, elkísérik őket Szovátára, ahonnan a Nyárad-völgyén át Marosvásárhelyre érkeznek holnap délután. A miniszterek még holnap este visszautaznak Budapestre. Kifejezett kívánságukra minden hivatalos fogadtatás elmarad. — Tegnap Aradra érkezett Hegedűs Gyula miniszteri számtanácsos, hogy megállapítsa, mennyi kárt okozott a megyében a Maros és a sok esőzés. Konstatálta, hogy a marosmenti községekben nem oly nagy a kár, mint azt eleinte hitték; azonban a burgonya, kukorica és szilvás nagy része elpusztult. A Marosparton mintegy 200,000 korona a kár. A Tőzfolyó Miske községben közel 120,000 korona kárt okozott. A károsultak különben vetőmagot és téli takarmányt kérnek. A kormány inségmunkát fog juttatni a lakosságnak. Kamatalan állami köcsön kellene.

— **Déneslak község 690%-os pótdóója.** Egy vas megyei község, Déneslak nemrég elhatározta, hogy az évtizedek óta húzódó felekezeti iskolaügyet úgy oldja meg, hogy maga állít fel községi iskolát. Elhatározta a község képviselőtestülete azt is, hogy az iskolának 27,850 koronát kitevő költségeit egy év alatt kifizeti olyanformán, hogy kiveti az összeget községi pótdóóban. Vas vármegye törvényhatósági bizottsága valósággal meghökkent, mikor az előadó ismertette volt Déneslak határozatát, amely a pótdóók csimborasszóját tünteti föl és nem kevesebb, mint 690 százalékos pótdóót ró a község lakosaira. Nem is tette magáévá a határozatot, hanem utasította a községet, hogy amortizációs kölcsönt vegyen fel. A község felebbezett. Most érkezett meg a belügyminiszter érdekes döntése ebben a kérdésben. A miniszter a községnek adott igazat, — mert — úgy mond — a mai pénzvviszonyok között sokkal előnyösebb a községre, ha egyszerre kifizeti az összeget, mintha ötven éven keresztül terheli meg vele vagyont. Ilyenformán végképp megerősítést nyert a déneslaki rekordpótdóó. De hány ilyen Déneslak van szép Magyarországon?

— **Gabelsberger-plakett.** Augusztus 5-én kezdődik Budapesten a Gabelsberger-rendszerű gyorsírók nemzetközi kongresszusa, melyen a világ minden tájából sereglenek össze a sztenográfusok. A kongresszus alkalmából egy korán elhunyt fiatal magyar szobrász-művész, Juhász Gyula igen izléses és művészi kivitelű plakettet készített. A plakettet, amely Gabelsberger sikerült arcmása, az Országos Magyar Gyorsíró Egyesület készítette.

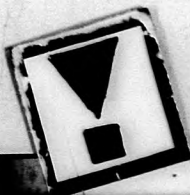
— **Kivándorolnak az árvíz károsultak.** A Szamos, Túr és Kraszna összefolyásánál fekvő Olcsvaapáti község lakosait sújtotta legjobban a mátészalkai járásban az árvíz. Összes terményüket elöntötte a víz és a község belterületén is sok ház összeomlott. A teljesen tönkrement olcsvaapáti árvíz károsultak közül mintegy húszan, nagyobbára nők, jöttek be Mátészalkára, hogy az utlevélhez szükséges orvosi bizonyítvány kiállítása végett magukat Vida József dr. mátészalkai járási orvos által megvizsgáltassák. A küldöttség, amely az olcsvaapáti lakosságnak túlnyomó része nevében járt bent, fel akarta keresni Szatmár vármegye alipánját, hogy tömeges útlevelel iránti kérvényüket soron kívül intézzék el. Az olcsvaapátiakat, kiknek mindenüket elvitt a pusztító áradat, — mint mondták — semmisen köti már falujukhoz és az éhenhalás elől mennek Amerikába, jobb hazát és megélhetést keresni. Csekély értékű megmaradt ingóságukat értékesítik, hogy a szükséges útiköltséget előteremtsék.

— **Vaskoronarendjeles plébános.** A király Szepessy József volt barsi főesperes, garamkürtösi nyug. plébánosnak a vaskoronarendet adományozta. Nálunk még az espereseknek is csak a koronás érdemkereszt járja.

THURZÓFÜRED

A déli szepességnek egy remeke, ősi fenyvesek közepette. Vasúti állomás Gölniczbánya. 572. m. Posta és távírda helyben. ELSŐRANGÚ KLIMATIKUS GYÓGYHELY. Vizgyógyintézet, vizkurák, inhallációk, diétás kurák, szabad-, nap- és tófürdők. villanyozás és massage. Mindennemű idegbajok, légzési, emésztési, vérkeringési, anyagcsere és más egyéb bajok ellen. Igen védett hely, állandóan enyhe, szép tavaszi időjárás. Kítűnő konyha és olesó ellátás. Elő és utóidényben 30, július elejétől 5 hetli tartózkodás után 30 százalék árengedmény. Szobák egész idényre olesó átalányárban bérelhetők. Állandó fürdőorvos

Dr. Vladár Lajos. Prospektussal szolgál a fürdőigazgatóság.

— **Diákszálló Budapesten.** Nagyfontosságú kezdeményezés történt Budapesten. Budapest székesfőváros elhatározta, hogy Hűvösvölgyben, a főváros egyik legszebb fekvésű helyén, a Vadorzó-út mentén elterülő pavillonokban modernül bútorozott, tiszta szobában mintegy 250 egyetemi hallgatónak nyújt olcsó és egészséges otthont. Havi 15 koronába kerül a lakás és ebben az árban befoglaltatik a villamos vasúti bérletjegy ára is. A lakások bérbeadása és karbantartása felett a hatósági tisztí orvosi állandó felügyeletet gyakorol. A diáktelep lakói reggel és este a telepen levő községi hűsvágó és élelmiszerárúsító üzem, továbbá a községi kenyérgyár, valamint a központi tejcsarnok fiókaiból önköltségen kapják az élelmiszereket, kívánatra pedig külön rendelés szerinti vacsorát is kaphatnak. Délben, tekintve, hogy a telepen lakó egyetemi hallgatók legnagyobb része a városban van elfoglalva, a székesfőváros saját kezelésében levő és élelmiszervegyészi felügyelet alatt álló központi városi étkezőben kaphatnak a diáktelep lakói napi 80 fillérért három tál ételből álló jóízű ebédet kenyérral együtt. A telep élelmezése is állandó hatósági ellenőrzés alatt áll. A telepen székesfővárosi könyvtári fiók napilapokkal és folyóiratokkal felszerelt olvasószoba, továbbá minden pavillonban társalgó szoba, játékszoba (billiárd, sakk, dominó) van. Kártyajáték a telepen tilos. A telepen tenisz- és football-pálya, fedett kerekos korecsolyapálya, a Kis Hárshegyen rödlí- és szki-pálya áll a telep lakóinak rendelkezésére. A tanács a lakbérleti- és hájrendszabályzat végrehajtásának ellenőrzésével a szociálpolitikai ügyosztályt bizta meg. Érdeklődőknek bővebb felvilágosítással a székesfőváros tanácsának szociálpolitikai ügyosztálya (IV., Városház-u. 16. sz. II. em. 2., telefon Városháza 146.) vagy a „Budapest székesfőváros tanácsának erkölcsi pártfogása és ellenőrzése alatt álló hűvösvölgyi diáklakástelep” igazgatósága (I. Hidegkúti-u. 107., telefon 79—68.) szolgál.

Letört bimbó. Gyászjelentő tudatja velünk Szepsy József kéki lelkész és nejének gyászát. A szomorú levél, melyet részvétellel olvastunk, így szól: A B. F. R. A. Alulírottak a legmélyebb fájdalommal tudatjuk, hogy hitünk, reménységünk, szeretetünk édes, egyetlen záloga; földi boldogságunk: *Elza Violánk* folyó évi július hó 21-én délelőtt 11 órakor 13 hónapos korában — hosszas szenvedés után — örök álmra hunyta szeméit. Drága, kis halottunk porrézeit

folyó hó 22-én, kedden délután 4 órakor fogjuk a kéki sírkertbe kísélni, csendes pihenőre. „Engedjétek, hogy jöjjenek én hozzám a kis gyermekek... mert ilyeneké az Istennek országa”. (Mk. 10. 14.) A mindeneket egybeölelő szeretet örökdjék emlékezete felett! Kék, 1913 július 21. Szepsy József református lelkész és felesége szül. Nagyváthy Etelka Zsuzsánna.

Orgona-megrendelés. Ferénchalom község (Tórontál megye) most épülő temploma részére egy modern csőrendszerű új orgonát rendelt Ország Sándor és fia rákospalotaujfalui (Budapest mellett) orgona- és harmonium-gyáros cégnél. A mű 15 szóló és 9 mellékváltozattal fog bírni és impozáns barokstílusú szekrényben lesz elhelyezve. A templom folyó évi október hó 1-én lesz felszentelve, mikorra az orgona is elkészítendő lesz.

Különösen templomfestéseknél felhívjuk olvasóink figyelmét *Schuller* vállalatára Debrecen, Simonffy-utca 25. sz. Telefon 806. Költségvetés díjtalan.

Pályázati hirdetés.

A körösladányi református egyház pályázatot hirdet a halálozás folytán megüresedett nagy-leányiskolai tanítói állásra.

Javadalom: 1. Kézpénz 774, azaz hétszázhetvennégy korona, mely összeg évnegyedes egyenlő részletekben előre fizettetik az egyház pénztárából; 2. Búza 27, azaz huszonhét métermázsa 60 klg. 3. Árpa 7, azaz hét métermázsa 40 klg. 4. Tisztességes lakás melléképülettel és kerttel.

Kötelesség: Az egyháztanács által ezen iskolához beosztott elemi IV—V—VI. osztályos leány növendékeknek a tiszántúli református egyházkerület B. tanterve szerinti tanítása. Tanítóváltozás esetére egyház fenntartja magának a jogot, hogy a tanítót ezen helyen más osztályok vezetésére alkalmazza, valamint tanítót a lelkésznek egyháztársadalmi működésében való segédkezésre is kötelezi, melyért díj nem jár. Kötelessége a tanítónak az eddigi gyakorlat szerint a reá következő sorrendben a lelkész felszólítására úrvacsoraosztás alkalmával az úrasztalánál segédkezni, melyért díj szintén nem jár.

Jegyzet: Ezzel iskolához van csatolva jelenben a református vallású ismétlős iskolás leányok tanítása, melyért a község a tanítónak évi 110, azaz

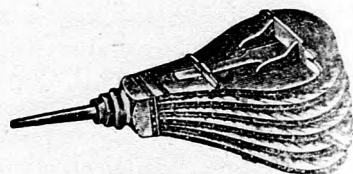

Jurisics Márton

fúvó-, szerszám-, harangöntőde- és felszerelő gyár

Budapest, VI. ker. Rózsa; utca 51/53 szám.

Szállítok tiszta tömör érees hangú harangokat, Pozdech-féle forgatható öntöttvas koronával szerelve. Elvállalom kikopott csapoknak, csapágyaknak javítását. Készíték, fúvókat, kovács-tűzhelyeket, emelő-csigafejeket, láncos és csavaros csigákat, furógépeket, ülöt, satut, s minden e szakba vágó munkát. Mindenemű gépmunkát készíték rajz vagy méret után. Jutányos árak, pontos és tisztességes kiszolgálás. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

száztíz koronát fizet és 20, azaz húsz korona fütési átalányf.

Pályázati kérvények szabályosan felszerelve, folyamodó kifogástalan egészségi állapotát igazoló s legújabb keletű orvosi bizonyítvánnyal is ellátva alólirotthoz 1913 augusztus 10 vasárnap reggeli 9 óráig nyújthatók be. Később érkező pályázatok figyelembe nem vétetnek.

Az állás 1913 szeptember 1-én elfoglalandó.

Tanítói oklevéllel bíró *segédlelkészek* a pályázatnál előnyben részesülnek; illetve, ha ilyenek pályáznak: a választás azok közül fog történni.

Káplán-tanító a fenti javadalmon és díjazáson kívül kap a fási uradalmi iskolában hetenként egyszer teljesítendő vallásitanításért az egyháztól évi 100, azaz száz, és az uradalomtól is évi 100, azaz száz, összesen 200, azaz kétszáz koronát. Lelkésztől a helyette végzendő funkciókért évi 100, azaz száz koronát. Ipariskolában hetenként egyszer 1 órai vallásitanításért a községtől évi 80, azaz nyolevan koronát. Egyházzegyzőségért évi 50, azaz ötven koronát és kanonikus órák végzéseért az egyháztól 24, azaz huszonnegy koronát.

Körösladány, 1913 július 27.

Tóth József,

ref. lelkész, isk.-széki elnök.

Pályázat.

a beregsurányi református orgonistakantor-tanítói állásra.

Javadalma az egyháztól: 1. Tisztességes lakás, melléképületek s kert. 2. 17 magyar hold szántóföld s 6 legelőjog. (Jelenleg haszonbérben van évi 440 koronaért.) 3. Fapénz az egyház pénztárából 84 kor. 4. 2 öl fa. 5. 10 köböl életnemű. 6. Stóla. (Megyjegyzendő; hogy a 3., 4., 5. tétel alattiak a rendkívüli adózás megszűnése esetén az adócsökkentési segélyből készpénzzel lesznek megváltva konventi értékelés szerint.) *Az államtól:* Fizetés kiegészítés 422 korona, tandíjkárpótlás 84 korona s korpótlék.

Köteleessége: 1. Az I—VI. osztályú vegyes mindennapi s ismétlő iskola vezetése a tiszántúli egyházkerület tanterve szerint. 2. Gyülekezeti ének vezetése orgonakísérettel s az összes kántori teendők teljesítése. 3. Egyházi énekkar szervezése s vezetése, továbbá ifjúsági egyesület vezetése, amelyekért évenként külön 100 korona tiszteletdíjat kap. 4. Lelkész akadályoztatása esetén s a kanonikus órákon temp-

lomi szószéki szolgálat. (Hitelszövetkezeti ügyekkel foglalkozni hajlandó egyén még 150—200 korona mellékjövedelemre számíthat.)

Pályázati kérvények okmányokkal felszerelve (keresztlevél, oklevél, szolgálati bizonyítványok stb.) folyó évi augusztus hó 17-ig, a lelkészi hivatalhoz nyújthatók be. Előnyben részesülnek, kik katonai kötelezettségöknek eleget tettek.

Pályázati hirdetés.

A kéki református elemi iskola újonnan felállított harmadik tanítói állásra pályázat hirdettetik.

Javadalom: az egyháztól évi 100 korona, az államtól a törvényes kiegészítés. Megfelelő lakás kerttel.

Köteleessége: az iskolaszék által esetről-esetre kijelölendő osztályok vezetése és tanítása, úgy a mindennapi, mint az ismétlő iskolában, a tiszántúli református egyházkerület tanterve szerint. Lelkészt, kántort akadályoztatása esetén és kanonikus órákon, továbbá temetések alkalmával is helyettesíteni, az énekkar tanításában és vezetésében segédkezni, szükség esetén az egyházi jegyzőséget díj nélkül tartozik viselni.

Személyes megjelenők és orgonázásban jártasok előnyben részesülnek, azonban útiköltségük nem térítetik meg. Csak férfi tanítók pályázhatnak. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó.

A kellően felszerelt kérvények a lelkészi hivatalhoz (Kék, u. p. Demecser, Szabolcs m.) küldendők augusztus hó 14-ig.

Kék, 1913 július 28.

Ref. presbiterium.

Pályázat.

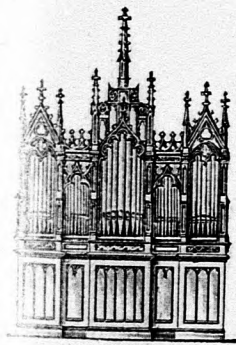
A szatmári egyházmegyében fekvő *szamosangyalosi* lelkészi állásra, melynek javadalma a következő:

1. Készpénz az egyház pénztárából, szénaváltóság és garaspénz címén 262 korona.

2. Mintegy 40 köböl tiszta rostált búza 480 kor.

3. Tíz öl kemény tűzifa beszállítva, 200 korona.

4. Tizenkettő hold szántóföld 1000 □-örelével számítva s egyházközség által $\frac{1}{3}$ -da tavaszi vetés alá egyszer, $\frac{1}{3}$ -da őszi vetés alá háromszor az egyháztagok által megszántva, lelkész magjával bevetve, beboronálva 260 korona.

Alulirottak a legmélyebb tisztelettel bátorodunk a Nagytiszteletű lelkész és kántortanító urakat értesíteni, hogy a pécsi Angster S. és Fia, orgona- és harmonium-készítő cégtől megválva, ismét Egerbe, önálló működésre térünk vissza. Ajánlkozunk a legújabb légnymatu pneumatikus esőrendszer szerint épült orgonák készítésére. Mindennemű orgonák átalakítását, javítást és hangolását mérsékelt árban és lelkiismeretes pontossággal teljesítünk. Orgonák jókarban tartását az ország bármely részében elvállaljuk. Teljes tisztelettel

Cseh István és Fia

orgona- és harmonium-készítők

Egerben,

Kovács János-utca
19. szám, saját ház.

5. Stólafélék egyházkerületi szabályzat szerint mintegy 40 korona.

6. Állami fizetéskiegészítés 681 korona 72 fillér.

7. Tisztességes lakás, kerttel.

Beruházási igény nincs bejelentve, azonban nem lehetetlen, hogy lesz. Az özvegy lelkészné kegyeleti féltve 1913 december 31-én telik el.

A pályázati kérvények az E. II. t.-c. 16. §-ában megjelölt okmányokkal szabályszerűen felszerelve 1913. évi augusztus hó 24-ik napjáig küldendők be Kovács Lajos espereshez Szatmár-Németibe.

Debrecen, 1913 július 25.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

Pályázat.

A kismarjai református egyház pályázatot hirdet a IV. tanítói állásra. Javadalom: 1200 korona, melyből az egyház 100 kor., az állampénztár mint fizetékiegészítést 1100 koronát ad. Lakbér és kertvátság az egyháztól 250 korona. Kötelesség: I—II. oszt. fi növendékek tanítása a tiszántúli egyházkerület tanterve szerint. Orgonázni tudók előnyben részesülnek. Szövetkezeti ügyekkel foglalkozni akarók némi mellékkeresetre is számíthatnak. Kellőleg felszerelt kérvények folyó évi augusztus 23-ig a lelkészi hivatalhoz küldendők.

Pályázati hirdetés.

A rozsályi református egyház VI osztályú vegyes elemi iskolájába helyettes tanítói állásra pályázatot hirdet az 1913 október 1-től 1914 október 1-ig terjedő egy esztendőre.

Javadalma: egy szobás lakás és 800 korona készpénz 66 korona 66 fillér havi előleges részletekben fizetve.

Okleveles tanítók, tanítónők vagy ilyenek hiányában végzett képezdei növendékek pályázataikat augusztus hó végéig alulírottához küldjék.

Rozsaly, u. p. Gacsály, 1913 július 28.

Nagy Sándor,
rel. lelkész.

Pályázat,

a makói református egyházban egy (tanyai) külterületi hitoktató-lelkészi állásra.

Fizetés: 2000 (kettőezer) korona, melyben a lakbér is benne foglaltatik és 600 (hatszáz) korona fuvardíj havi előleges részletekben az egyház pénztárából.

Kötelesség: Jelenleg 8 tanyai I—VI. osztályú iskolában a hittan és énektanítás heti 2—2 órán. Ha azonban a szükség úgy kívánna, akkor e nyolc iskolán kívül még 2 (kettő) iskolában is köteles lesz a megválasztott tanítani.

Minden vasárnap d. e. más és más iskolában istentisztelet tartása az előre megállapított beosztás szerint, a belmisszió munkájában s esetleg rendkívüli szükség idején a lelkészi munkában is, segédkezés.

Tanítói oklevéllel bírók és zenében jártasok előnyben részesülnek.

A szükséges okmányokkal, — mely okmányok közül a pályázó kifogástalan egészségi állapotát igazoló s legújabb keletű orvosi bizonyítvány sem hiányozhatik — felszerelt kérvények 1913 aug. 20-ig alulírottához küldendők.

Az állás, mely most ideiglenes és szervezés alatt áll, ez alkalommal is csak egy évre tölthetik be. Ez azonban nem zárja ki azt, hogy az illető, ha közmegelegedésre működik, tovább is ne alkalmaztassék és esetleg ne véglegesíttessék.

Az állás 1913. évi szeptember 5-ig elfoglalandó.
Makó, 1913 július hó 19.

Bereczky László,
ref. lelkész iskolaszéki elnök

Harmonium, Hegedűk, Tárogatók

és a többi hangszereket általánosan elismerve legjobban szállít

Magyarország legnagyobb hangszergyára, Stowasser J.

csász. és kir. udvari szállító, színházak, zeneakadémiák, iskolák és a hadseregszállítója, a RÁKÓCZITÁROGATÓ feltalálója,

BUDAPEST

II. LÁNCID-UTCA 5. SZÁM.
GYÁR: ÖNTŐHÁZ-UTCA 3. SZ.

AAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAA

Régi hangszerek vétele és becserélése. 0000

ÁRJEJYZÉK minden egyes hangszerről külön küldetik.

Pályázat.

A makói református egyház pályázatot hirdet a honvéd-városrészi egyik tanítói állásra.

Fizetés: 1. 1235, azaz egyezerkettőszázharmincöt korona az egyház pénztárából előleges havi részletekben.

2. Szabad lakás (amely áll 2 szoba, konyha, kamarából) évenként kétszeri tisztogatással és kerttel.

Kötelesség: Az iskolaszék által évről-évre meghatározott osztályok tanítása a tiszántúli református egyházkerület által megállapított tanterv szerint, jelenleg I. vegyes osztály.

A kérvényekhez, a szükséges okmányokon kívül, a folyamodó kifogástalan egészségi állapotát igazoló s legújabb keletű orvosi bizonyítvány is csatolandó s az így felszerelt kérvények 1913. évi augusztus 12. napjáig bezárólag, alulírottához küldendők.

Az állás 1913. évi aug. 29-ig elfoglalandó.

Jegyzet: minthogy a makói református tanítói kar nagy ünnepek alkalmával, külön díjazásért, templomi énekkari szolgálatot is teljesít; evégből egyenlő képesítés mellett, a tenorprim hanggal bíró férfitpályázók elsőbbségben részesülnek.

Makó, 1913 július hó 19.

Berezky László,
ref. lelkész, iskolaszéki elnö.

Pályázat.

a börtvényi reform. egyház második tanítói állására.

Fizetés: 12 köböl búza, 12 köböl rozs, 3-84 kor. vékapézn, két öl hasáb tűzifa, 800 □-öl föld hasznobére 32 kor., temetési stóla átlag 20 kor., tandíj 86 kor., készpénz az egyház pénztárából 176 kor., államsegély 1200 koronáig 734 kor., ismétlő iskola vezetéséért 100 kor., faiskola vezetéséért 30 kor. —

Kötelesség: I—II. vegyes osztály tanítása, ismétlő iskola fiuk csoportjának vezetése, faiskola gondozása, énekszós temetések végzése, hat kanonikus órán s lelkész akadályoztatása esetén templomi szószéki szolgálat, kántor akadályoztatása esetén kántori szolgálat.

Pályázati kérvények alulírottához küldendők 1913 augusztus 9-ig. Csak férfiak pályázhatnak. Személyes megjelenés előnyös. Állás augusztus 31-ig elfoglalandó.

Börtvény, Szatmárvármegye, posta és vasúti állomás, 1913 július 22.

Havas Gyula,
ref. lelkész.

Felelős szerkesztő: FERENCZY GYULA Dr.
Munkatársak: Soltész Elemér, dr. Veress István.

Tavaszi, nyári árjegyzék kivonata

Neumann M.

cs. és kir. udvari és kamarai szállító férfi-, fiu- és leánykaruha üzletéből

Egysoros sacco-öltöny

tartós, jó, angol divat cheviotból, divatos minták 38.—, 44.—, 52.—, 58.—; Valódi kék cheviotból 44.—, 48.—, 60.— K-ig; Csikos divat-kamgarnból, pótol mérték szerinti rendelést 66.—, 70.—, 84.— K-ig.

Teljes Ferenc József-öltöny
finom fekete meltonból 86.— K.

Jaquet és mellény

fekete Himalaya-cheviotból, legdivatosabb facon, 66.— korona.

Egyes fekete dosking nadrág

17.—, 24.— koronáig.

Divat-nadrág

kamgarnból, 16.— K-tól feljebb.

Felöltő

divatos angol sávós vagy kockás cheviotból, belés nélkül, harangszabás 36.— koronától feljebb.

Eredeti angol eső-köpeny

drapszinü gummiszövetből, allómell, Raglán ujjakkal 50.— kor.

Felöltő

félbő, mérsékelt haranggal és sarkos bevágással, hosszú facon, kézelő hajtókával v. anélkül, egyszínű szürke Shettland 32—60, K-ig sávós angol Homespun 40—70 K-ig, doubleszövetből 48—90 koronáig.

Kör gallér rövidebb és hosszabb.

Turista-, vadász-, sport-, kerékpár gallér csuklyával v. anélkül, zsolnai loden, minden színben 28—32, vízhatlan teveszőr 26—32—36, zsolnai és angol divat cheviot 28—36—40.

Felöltő ifjaknak 12-16 évesig

Bluzos kosztüm

kék cheviot 20 K, szürke vagy drapp divatszövet, csinos minták selyem csokorral 16 K-tól feljebb.

Vadász-kosztüm, iskola-kosztüm, kétsoros felöltő

6—15 éves leánykáknak, angol divat cheviotból, belés nélkül 30 K

Egybeszabott ruhácskák

3—10 éves leánykáknak kék kamgarn-cheviotból, elől üregránccal, sima hátulja, alul plissével, matröz gallér, fehér sujtással, arany gomb lakóvvel 28 koronától feljebb.

Norfolk kosztüm

mellénnyel 9—15 éves fiuknak, célszerű kockás vagy divatos szövetekből nadrág pánttal vagy térdnadrág 32 koronától feljebb.

A Nagytiszteletű lelkész urak és a n. é. uri közönség b. figyelmét fel.. hívom 20 éves törv. bejegyzett ..

FÉRFI SZABÓ

cégemre (üzletemre), melyben a leg-elegánsabb angol és magyar divatu uri ruhákat, **papi palástokat és fő-vegeket**, sikkes vasuti és katonai egyenruhákat készítek.

Tartalékos tiszték, tisztjelöltek és egyéves önkéntesek teljesen előírás szerint lesznek felszerelve.

++ Teljes tisztelettel ++

Prelovsky András

papi, egyenruha és uri szabó
Debrecen, Kossuth-u. 4.

Tintner J. E.

kaucuk- és fémbélyegző-gyár és véső műintézete Budapest IV. Kigyó-tér 5 sz.

Készít mindennemű címtáblákat zománból, sárga- és vörösrézből, horgany és rézöntvényből raktáron tart számozó és keletjelző bélyegzőket. Zománctáblákat mindennemű felirattal. Zománctáblákat és vésőt számokat. Pleh chablanokat bélyegző, vánkösök és bélyegző festéket, ugyszintén kimoshatatlant ruhajelző tintát fehéreműek jelzésére. :: :: :: ::

BUTOR

részletre és készpénzért igen jutányos árban kapható **Kovács Mihály** butoraktárában **Budapest, VII., Óvoda-u. 44.** (Garay-tér sarok). E lapra hivatkozók 10 százalék árengedményben részesülnek.

HA OLCSON

(partieban) akar vásárolni
: közel a vonathoz :
uri, női divat, rövidáru, bluz, pongyola, gyermek-ruhaszövet, delain, kreton, ernyő, harisnya és fűzőkülönlegességeket állandó alkalmi árban kaphatja

REICHMANN

DIVATÁRÚHÁZÁBAN
DEBRECZEN, PIAC-UTCÁ 85.

a Royal-kávéházzal szemben.

Egyházi tisztviselők külön árkedvezményben részesülnek. — Kivánatra mintákat küldünk bérmentve. — Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Egyházak,

iskolák, hivatalok, takarékpénztárak és magánfelek részére

gummi- és réz-

bélyegzőket

gyorsan és olcsón készít

ELSŐ DEBRECZENI BÉLYEGZŐGYÁR
Simonffy-u. 5. — Telefon 653.

NYOMTATVÁNYOKAT

SZAKSZERŰ ÉS IZLÉSES KIVITELBEN SZÁLLIT

HERCZEG HENRIK KÖNYV- ÉS MŰNYOMDA
VÁLLALATA 0000
DEBRECZEN, SIMONFFY-UTCZA 5.